

IZVEŠTAJ O RADU ROMSKE ŽENSKE MREŽE SRBIJE U 2024. GODINI

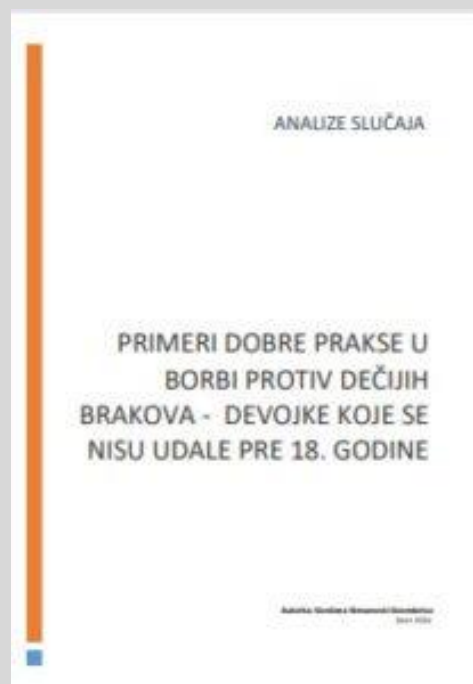
BORBA PROTIV DEČIJIH BRAKOVA

Analiza studije slučaja dobre prakse

I tokom 2024. godine, članice RŽM su nastavile da prikupljaju podatke o učestalosti, razlozima i posledicama dečijih brakova. U cilju analize primera dobre prakse u borbi protiv dečijih brakova, sprovedeno je prikupljanje podataka o okolnostima koje su doprinili da devojke iz romskih naselja u Srbiji ne sklapaju bračne i vanbračne zajednice pre svoje 18. godine života, što je zakonom regulisana minimalna starosna dob.

Radi prikupljanja sveobuhvatnih i uniformnih informacija i podataka urađena je metodologija po kojoj su istraživačice prikupljale slučajeve u svojim sredinama. Nakon metodologije i obuke aktivistkinja je usledio rad na terenu, obavljeno je ukupno 64 dubinskih intervjua sa devojka, kao i 64 sa očevima i majkama, u periodu od decembra 2023. godine do marta 2024. godine. Na osnovu prikupljenih informacija je izvršena analiza, koja je

objavljena pod nazivom “Primeri dobre prakse u borbi protiv dečijih brakova - devojke koje se nisu udale pre 18. godine“ i koja je dostupna na [linku](#).

Analiza slučaja uticaja dečjih, ranih i prinudnih brakova na reproduktivno zdravlje Romkinja

RŽM polazi od stanovišta da zdravlje uključuje fizičku, emocionalnu i socijalnu dobrobit i da je određeno, kako biološkim svojstvima u kome žene žive, tako i socijalnim, političkim i

ekonomskim kontekstom. Romkinje predstavljaju jednu od najugroženijih društvenih grupa kojoj je često otežan pristup zdravstvenoj zaštiti u punom, zakonom propisanom obliku. Romkinje

najčešće žive u lošim socijalnim, ekonomskim i porodičnim uslovima, na marginama društva i društvenih tokova, izložene su diskriminaciji i isključivanju, a pored toga su vrlo često i žrtve nasilja u porodici i partnerskim odnosima.

Ova analiza pod nazivom „Uticaj dečjih, ranih i prinudnih brakova na reproduktivno zdravlje Romkinja“ daje uvid u položaj Romkinja u zdravstvenom sistemu, ali i doprinos za njegovo unepređivanje kroz identifikaciju prepreka sa kojima se Romkinje suočavaju u pristupu sistemu zdravstvene zaštite i zdravstvenog

osiguranja, posebno ostvarivanju prava na seksualno i reproduktivno zdravlje.

Obuka aktivistkinja RŽM za prikupljanje podataka o seksualnom i reproduktivnom zdravlju Romkinja je održana 30. 11-1.12. u Beogradu, za ukupno 25 aktivistkinja istraživačica iz Pirota, Kostolca, Šapca, Kragujevca, Vranja, Leskovca, Bujanovca, Novog Sada, Kruševca, Beograda, Žablja, Zaječara, Aleksinca, i Smederevske Palanke. U toku decembra 2024 i januara 2025. godine je ukupno obavljeno 150 intervjua sa ispitanicama od 18 do 75 godine.

KAMPANJA MESEC ROMSKOG ŽENSKOG AKTIVIZMA

Održani sastanci sa predstavnicima i predstavnicama nadležnih instiucijama

U okviru kampanje Mesec romskog ženskog aktivizma, članice RŽM su održale ukupno 14 sastanaka sa nadležnim lokalnim institucijama u gradovima u kojima deluju i gde su proteklih godina potpisani protokoli o saradnji RŽM i lokalnih institucija

Na predlog narodne poslanice Nataše Tasić Knežević, održan je sastanak i u predsedništvu Republike Srbije koji e za temu imao mere za unapređivanje položaja Roma i Romkinja u Srbiji. Na ovom sastanku na visokom nivou su, pored predsednika Srbije, Aleksandra Vučića, prisustvovali i: Tomislav Žigmanov, ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Nikola Selaković, ministar za rad, zapošljavanje boračka i socijalna pitanja, Slavica Đukić Dejanović, ministarka prosvete, Darija Kisić Tepavčević, ministarka za brigu o

porodici i demografiju Srbije. Dalibor Nakić, predsednik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, kao i poslanice Romkinje, Jelena Jovanović, i Nataša Tasić Knežević. Takođe, na sastanku je učestvovao Bratislav Mitrović, direktor Evropskog romskog centra za umetnost i kulturu. Predstavnice Romske ženske mreže Srbije na ovom sastanku su bile Slađana Vulin, Slavica Vasić i Zdravka Simić.

Rezultat ovog sastanka na najvišem nivou je potpisivanje Protokola još u dva grada u kojima nije bio potpisan, i to u Smederevskoj Palanci i Bujanovcu. Ovi protokoli su potpisani od strane Opštine Smederevske Plananke i organizacije Amaro drom, ispred Romske ženske mreže, kao i Opštine Bujanovac i Udruženja Romkinja Bujanovac, ipsred Romske ženske mreže.

Održana sednica za društveni dijalog na temu borbe protiv dečijih brakova

U okviru kampanje Mesec romskog ženskog aktivizma smo i ove godine inicirale sednicu Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, na kojoj smo razgovarale o problemima sa kojima se susreću Romkinje.

Predstavnici i predstavnice institucija i organizacija su se saglasili da u okviru svojih nadležnosti treba da preuzmu sve mere i aktivnosti koje će doprineti snažnijoj sistemskoj reakciji i prevenciji dečjih, ranih i prinudnih brakova. Sve jedinice lokalne samouprave koje to još nisu učinile su pozvane da potpišu „Protokol za unapređenje saradnje i razvoja integrativne socijalne zaštite namenjen ženama žrtvama porodičnog i partnerskog nasilja i prevenciji dečjih brakova u lokalnoj zajednici“ i obezbede njegovo praćenje. Nakon ovog sastanka je to i učinjeno u Smederevskoj Palanci i Bujanovcu.

Usaglašeno je da je neophodno da se formiraju multisektorske lokalne koalicije, sastavljene od predstavnika opštinske uprave, centara za socijalni rad, školske uprave, policije, tužilaštava, zdravstvenih ustanova, romskih i

Sednica pod nazivom “Oteto detinjstvo - dečji, rani i prinudni brak” održana je 5. aprila, a njen najznačajniji rezultat je dokument „Saglasnost o postupanjima u slučajevima dečjih brakova“, koji je dostupan na [linku](#) i u kome se navodi da je dečji brak grubo kršenje prava deteta, posebno devojčica, zanemarivanje deteta, oduzimanje prava na detinjstvo i obrazovanje, pravilan i potpun razvoj i slobodu izbora.

romskih ženskih organizacija, ali i drugih zainteresovanih aktera. Zajednički rad treba da omogući veći nivo u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, ekonomske nezavisnosti i informisanosti mladih Romkinja, a time i boljeg planiranja braka i materinstva u optimalnom životnom periodu, ne propuštajući životne šanse u drugim oblastima. Uloga ovako formiranih timova treba da bude i izrada modela individualnih akcionih planova za prevenciju dečjih brakova, uključujući procenu potreba deteta i porodice, kao i model za uspostavljanje integrisane prakse usluga i podrške, kroz stipendije za romske devojčice iz lokalnog budžeta. Ovaj dokument predstavlja dalju osnovu za napore da se u svim lokalnim samoupravama u Srbiji formiraju lokalne multisektorske koalicije za prevenciju dečjih brakova.

ROMSKI ŽENSKI AKTIVIZAM U ZAŠTITI ROMSKIH DEVOJAKA I DEVOJČICA OD NASILJA UZROKOVANOG DEČIJIM BRAKOVIMA

Kako bi se smanjila zastupljenost dečjih brakova u romskoj zajednici u Srbiji, zaštitila prava romskih devojčica i sveobuhvatno delovalo na uzroke i posledice dečjih brakova RŽM sprovodi projekat koji je adresiran na romsku zajednicu ali i na institucije, kao i na jačanje romskog ženskog aktivizma generalno.

Kroz ovaj projekat ukazujemo na različite problema sa kojima se Romkinje, žrtve dečjih brakova susreću. Želimo da podignemo stepen informisanosti i poznavanja nadležnosti i funkcionisanja lokalnih samouprava u Srbiji, ako bi romske aktivistkinja bile osnažene da saraduju sa institucijama, kako u borbi protiv dečjih brakova, tako i u drugim oblastima svoga delovanja.

Trening o nadležnostima i funkcionisanju lokalnih samouprava u Srbiji za 25 članice mreže je održan 24-26. septembra u Soko Banji.

Sledeći korak u implementaciji je trening za predstavnike lokalnih institucija, kako bi se detaljnije upoznali sa problemom dečjih brakova i kako bi se dalje razvijala zajednička strategija u borbi protiv dečjih brakova.

Projekat se sprovodi u sledećim opštinama i gradovima: Bujanovac, Vranje, Pirot, Leskovac, Kruševac, Kragujevac, Kostolac, Žabalj i dve beogradske opštine Zvezdara i Voždovac, je podržan od strane UN Trust Fonda, od oktobra 2023 do septembra 2026. godine. Nosilac projekta je Romski ženski centar „Bibija“.

PROJEKAT “POMERAMO GRANICE”

Udruženje Uspešne žene Kostolca, koje je članica Romske ženske mreže Srbije, organizovalo je jednodnevni festival “Pomeramo granice” koji je posvećen lokalnoj romskoj zajednici. Festival je održan 26. juna u Arheološkom parku Viminacijum kod Starog Kostolca.

Cilj ovog događaja bio je okupljanje organizacija posvećenih pravima Romkinja kao i predstavnika i predstavnica drugih organizacija i institucija, radi razmene iskustava i jačanja međusobne saradnje. Na događaju je učestvovalo ukupno 25 osoba, a RŽM su predstavljale

udruženje „RUŽ“ iz Kostolca, „LERO“ iz Leskovca, CRRZ „Amaro drom” iz Smederevske Palanke, „Integrativni global centar „iz Kragujevca, „Romkinje sa sela“ i “ Ternipe” iz Pirota, „Savez udruženja Roma zapadne Srbije“ iz Šapca i Romski ženski centar “Bibija” iz Beograda.

Događaj je omogućio prostor za dijalog i umrežavanje, s posebnim fokusom na jačanje položaja Romkinja u lokalnim zajednicama i dalji razvoj zajedničkih akcija u oblasti prava Romkinja i unapređenja rodne ravnopravnosti.

MONOGRAFIJA „SNAGA PROMENE - 20 GODINA ROMSKE ŽENSKE MREŽE SRBIJE“

Romsko ženski aktivizam u poslednjih 20 godina predstavlja jedan od ključnih faktora u unapređenju prava i položaja Romkinja u našem društvu. Monografija o radu RŽM dokumentuje razvoj, izazove i postignuća više od 30 organizacija i inicijativa koje su dale značajan doprinos ovom pokretu. Jedan od razloga za stvaranje ove monografije je i odavanje pošte našim drugaricama, aktivistkinjama koje više nisu sa nama, kako bi njihov rad ostao upamćen.

Aktivistkinje, članice RŽM, napisale su svoje priče kojima predstavlja rad organizacija i inicijativa, kako na lokalnom tako i na nacionalnom nivou. Priče govore o njihovim naporima u unapređenju prava Romkinja, ali i izazove s kojima su se suočavale. Ovaj proces nije samo dokumentovanje istorije i napretka ženskog romskog pokreta, već se nadamo i da je

inspiracija za buduće generacije Romkinja koje bi se uključile u borbu za ljudska prava i ravnopravnost.

Monografija je dostupna na sajtu RŽM na sledećem [linku](#), kao i na platformi [Združene](#).

KAMPANJA 16 DANA AKTIVIZMA U BORBI PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

Akcija „Hrabra sam da pričam/Zurali sem šaj te vaćarav“

Ova akcija je sprovedena u okviru kampanje „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama“, u kojoj RŽM učestvuje svake godine u to u Beogradu, Leskovcu, Pirotu, Kostolcu i Kragujevcu. Kroz ulične performanse i podelu promotivnog materijala smo doprle do većeg broja žena i muškaraca u cilju podele informacija o nasilju nad ženama, razmene iskustava i osnaživanja za prepoznavanje i reagovanje u slučaju nasilja.

Akcija „Poštovanje i zaštita starijih žena/Respekto thaj protekcia e phure džuvljange“

Ova akcija je izvedena u Šapcu, Vranju, Smederevskoj Palanci, Valjevu i Novom Sadu, takođe u okviru kampanje „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“. Fokus ove akcije bio je usmeren ka starijim sugrađankama, ženama koje su nevidljive u javnosti i čiji se glas retko čuje.

Želele smo da skrenemo pažnju na nevidljivo nasilje i nad višestruko marginalizovanim grupama žena, kao što su to starije Romkinje koje su često součene sa specifičnim izazovima - diskriminacijom, siromaštvom, kao i različitim preprekama u ostvarivanju podrške i u pristupanju uslugama, ali i

da podstaknemo širu zajednicu i institucije na konkretne korake.

Kroz otvoreni dijalog u zajednici, ova inicijativa je podsetila na doprinos starijih žena, ali i na potrebu da im se omogući sigurno i dostojanstveno starenje.

Održana konferencija za medije povodom kampanje i 20 godina rada RŽM

U okviru 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, na Međunarodni dan ljudskih prava, 10. decembra, je održana konferenciju u Medija centru u Beogradu, gde smo predstavile akcije „Hrabra sam da pričam“ i „Poštovanje i zaštita starih žena“.

Predstavile smo i lokalne akcije iz ukupno 10 gradova u Srbiji, monografiju „Snaga promene“ u kojoj smo predstavile 20 godina RŽM, kao i film u produkciji RŽM koji govori o radu RŽM. Film je dostupan na linku.

Sve aktivnosti u sklopu kampanje 16 dana aktivizma smo realizovale uz podršku Trag fondacije.

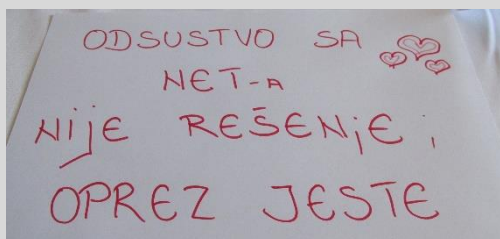

UČESTVOVANJE RŽM U PROJEKTU “ZAJEDNIČKA INICIJATIVA ZA ODGOVOR NA ŠTETNE PRAKSE U DIGITALNOM OKRUŽENJU”

Sporazum o saradnji između Alternativni centar za devojke (ACZD) i Romske ženske mreže je sklopljen je 18. jula 2024. godine, u cilju saradnje na projektu koji se bavi razvojem digitalne bezbednosti i privatnosti iz feminističke perspektive. Projekat se realizuje u periodu 2024–2026.

Do sada je uspostavljena kontinuirana i strukturirana saradnja obeju strana u uključivanju javnosti u prevenciji rodno zasnovanog nasilja u informaciono-komunikacionim tehnologijama.

Takođe, ciljevi projekta uključuju i uspostavljanje bolje saradnje sa medijima, kako bi što bolje informisali o rodno zasnovanom nasilju u digitalnoj sferi kao i o digitalnom nasilju.

Pored RŽM, u realizaciji ovih aktivnosti učestvuju i : BeFem, Beograd, Autonomni ženski centar, Beograd, Centar za ženske studije, Beograd, Astra, Beograd, Labris, Beograd, Okular, Čičevac, mreža Novinarke protiv nasilja, Organizacija za promociju aktivizma, Beograd, kao i Autonomni festival žena iz Novog Sada.

U julu 2024. su održana su dva onlajn sastanka na kojima je kroz dogovorena zajednička metodologija rada, u oktobru je realizovan onlajn trening na

temu prevencije digitalnog rodno zasnovanog nasilja, privatnosti i bezbednosti u sajber prostoru, nakon čega su izrađeni edukativno-informativni vizuali korisni za rad i povećanje bezbednost aktivistkinja, organizacija, ali i svih onih koji žele da preveniraju sajber nasilje.

U septembru je organizovan trening na temu medijske pismenosti koji je za cilj imao jačanje ličnih kapaciteta učesnica na polju kritičkog odnosa i čitanja medijskih sadržaja, ali i osnaživanja da samostalno i kritički pišu ili izveštavaju o rodno zasnovanom digitalnom nasilju.

UČEŠĆE RŽM NA MEĐUNARODNOM AWID FORUMU

15. forum međunarodne organizacije „The Association for Women's Rights in Development „, skraćeno AWID (Asocijacija za ženska prava u razvoju) je održan od 2. do 5. decembra u Bangkoku. Na ovoj konferenciji je RŽM predstavljala Maja Simić, koja je članica i Romske organizacije mladih iz Beograda. Ovo je bila prilika za učešće, razmenu, sticanje novih znanja, kao i jačanje aktivizma i kapaciteta članica RŽM.

AWID je mesto susreta globalne feminističke zajednice, ali i ličnih transformacija, okuplja feministkinje, aktivistkinje za ljudska prava, rodnu pravdu, LGBTQI+ prava i ostale saveznike, poštujući različitost, kako bi se povezale, lečile i napredovale.

Glavni zaključci ovogodišnjeg foruma, pod nazivom „Ustajemo zajedno“, su da se feministkinje organizuju u svim delovima sveta, one svakog dana zamišljaju i grade pravedniju budućnost hrabrošću, smelošću i inovativnošću. Aktivistkinje feminističkog pokreta izlazi u susret potrebama svojih zajednica, i često su među prvima koje u periodima krize pronalaze kolektivna rešenja za naizgled nepremostive strukturalne izazove. Globalni feministički ekosistem je živahan i dinamičan, pa čak i u ovim teškim vremenima,

prkosno nezaustavljiv. Takođe, jedan od zaključaka je i da je potrebna aktivna solidarnost sa onima na prvoj liniji borbe protiv nasilja, ugnjetavanja, patrijarhata i da je to ono čemu svi treba da se posvetimo. Ne isprazni gestovi podrške, već spremnost da se odupremo sistemima ugnjetavanja u našem svakodnevnom životu – govorom, deljenjem informacija, preduzimanjem akcija, narušavanjem postojećeg stanja koji nije pravedan i produktivan.

Sve učesnice su se usaglasile da je finansiranje za ostvarivanje rodne ravnopravnosti najvećoj meri neadekvatno i da se kontinuirano nastavlja trend smanjivanja. U mnogim slučajevima novac koji bi trebalo da ide na ostvarivanje ljudskih prava odlazi onim organizacijama i pokretima koji se zalažu za ukidanje prava. Uprkos brojnim preprekama, feministkinje i dalje pokreću promene u svojim zajednicama, ali su u ostvarivanju socijalne pravde neophodna partnerstva koji mogu da pomognu u obezbeđivanju fleksibilnih resursa koji omogućavaju da se uradi više.

STUDIJSKE POSETE

Poseta udruženju Bolja budućnost iz Tuzle, Bosna i Hercegovina

Studijska poseta udruženju Romkinja "Bolja budućnost" iz Tuzle je održana od 18. do 20. aprila 2024. godine, u cilju razmene pozitivnih iskustava i rada na terenu u suzbijanju dečijih brakova.

RŽM je predstavljalo pet članica Upravnog odbora: Slavica Vasić Mitrović, Zdravka Simić, Sanja Hasanović, Sofka Vasiljković i Laura Saitović, kao i koordinatorka RŽM, Tanja Grgić. U organizaciji Bolja Budućnost smo se sastale sa Selmom Ćosić, Amrom Čašić, Larisom Kovačević i Indiom Bajramović, koje su predstavile rad udruženja "Bolja

budućnost" i način na koji se bore za unapređenje položaja Romkinja, kao i protiv dečijih brakova.

Ocenjeno je da je nasilja nad ženama u Tuzli u visokom procentu, kao i pojava dečijih brakova. Tuzla je prva opština u Bosni i Hercegovini u kojoj je donete presuda protiv roditelja devojčice koji su je prisilno udali. Naše organizacije dele zajedničku borbu protiv stereotipa da su dečiji brakovi deo romske tradicije, kao i da želimo da obnovimo rad Balkanske ženske romske mreže.

Ova studijska poseta predstavlja važan korak za unapređenje položaja Romkinja i borbu protiv dečijih brakova u regionu, kroz umrežavanje, solidarnost, razmenu znanja, iskustava i resursa među romskim ženskim organizacijama i aktivistkinjama, kao i promovisanju inkluzivnih politika i praksi. Učesnice su zajednički donele predlog o formiranju regionalne Romske ženske mreže za suzbijanje dečijih brakova u romskoj zajednici.

Poseta organizaciji Befem, Beograd

Predstavnice RŽM su, 29. maja 2024. godine, posetile Feministički centar Befem iz Beograda, gde su se srele sa Milicom Batričević, koordinatorkom za razvoj zajednice i obrazovanje, i Aleksandrom Mališić, koordinatorkom za komunikacije i razvoj komunikacionih strategija, dok su RŽM su predstavljale članice Upravnog odbora i koordinatorka RŽM: Slavica Vasić Mitrović, Sofka Vasiljković, Živka Fan, Tanja Grgić, kao i Katarina Mitrović, aktivistkinja organizacije „Bibija“.

Ova studijska poseta je bila izuzetno korisna jer smo identifikovale ključne segmente za saradnju i postavile temelje za buduće zajedničke projekte koji će doprineti osnaživanju žena i borbi za ravnopravnost. Neki od budućih zajedničkih delovanja uključuju korišćenje prostora BeFema za aktivnosti RŽM, kako bi se lakše organizovali sastanci i događaji; podršku BeFema članicama RŽM na sistematizaciji i organizaciji rada; medijsku podršku BeFema obeležavanju 20 godina postojanja RŽM. Pored toga, RŽM je dobila poziv da se priključi sastancima feminističkih grupa posvećenim političkom delovanju žena.

Poseta organizacije Kali Sara iz Hrvatske

Članice RŽM su 30. novembra ugostile aktivistkinje organizacije Kali Sara iz Zagreva, sa kojima smo razmenili informacije o radu naših organizacija u Hrvatskoj i Srbiji, razgovarali o

ponovnom formiranju Romske ženske mreže na regionalnom nivou.

Takođe, razgovarale smo i o predstojećoj konferenciji o položaju Romkinja u Evropi koja je planirana za novembar 2025. godine, u organizaciji Kali Sara iz Zagreba.

SASTANAK SKUPŠTINE ROMSKE ŽENSKE MREŽE SRBIJE

Redovna godišnja skupštine je ove godine održana u Leskovcu, od 11. do 13. juna, uz prisustvo 22 predstavnice organizacija i inicijativa članica RŽM.

Na sastanku Skupštine smo razgovarale o radu mreže u periodu od juna 2023. do juna 2024, kao i o učincima rada Upravnog odbora i koordinirajuće organizacije RŽM. Za koordinirajuću organizaciju u periodu od narednih godinu dana je re-izabrana organizacija "Uspesne žene Kostolca" a za koordinatoricu RŽM Tanja Grgić. Nova potpredsednica Upravnog odbora je Radmila Nešić, predstavnik udruženje „Ternipe“ iz Pirota.

U rad skupštine su se preko interneta uključile i članice RŽM koje nisu mogle da prisustvuju sastanku Skupštine.

Redovna skupština RŽM je bila prilika i da se definišu aktivnosti za period od narednih godinu dana.

Budući planovi i aktivnosti RŽM:

1. Obeležavanje 20 godina od osnivanja RŽM:

- Redovno objavljivanje video poruka koje se odnose na rad RŽM;
- Organizovanje konferencije povodom „Meseca romskog ženskog aktivizma“ koja će za temu imati i obeležavanje jubileja; rada RŽM;
- Izrada kratkog filma o istoriji RŽM;
- Izrada monografije o 20 godina rada RŽM;
- Medijska promocija 20 godina rada RŽM u TV i radio emisijama.

2. Obeležavanje kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama:

- Organizovanje konferencije u Medija centru u periodu 16 dana aktivizma.

3. Uspostavljanje saradnje na lokalnu:

- Organizovanje najmanje 3 društvenog dijaloga u gradovima u kojima deluje RŽM.

4. Sprovođenje zajedničkog istraživanja o reproduktivnom zdravlju žena žrtava dečijih brakova.

Sledeća redovna godišnja skupština RŽM je planirana za jun 2025. godine.

GOSTOVANJE RŽM U EMISIJI „ROMANI KUHINJA“

Susret članica RŽM na godišnjoj skupštini je bio i prilika za grupno učestvovanje u emisiji „Romani kuhinja“ koja se bavi promocijom i negovanjem romske kulture.

Članice RŽM su kroz kuvanje govorile o radu Mreže i njenim ciljevima, ali i promovisale model aktivnih, osnaženih

i organizovanih Romkinja. Kroz ovu emisiju smo se približile zajednici, informisale i o pravima Romkinja ali i načinu na koji Romkinje feministkinje pripremaju sarmice, punjene paprike, torte, baklavu, mantije. Emisija je dostupna na kanalima emisije [Romani kuhinja](#) i Romske ženske mreže.

FEMINISTIČKA BRIGA O SEBI I DRUGIMA

Aktivnosti RŽM feminističke za brigu o sebi i drugim aktivistkinjama, unapređenja komunikacije i odgovornosti među članicama mreže, podržane su u okviru Fonda za brigu Trag fondacije.

Deo ovih aktivnosti su izvedene tokom redovnog godišnjeg sastanka Skupštine RŽM, kada mo imale priliku da radimo na unapređivanju međusobne saradnje i veština komunikacije unutar Mreže, a članice Mreže su dobile dragocenu podršku i alat za budući zajednički rad. Članice Mreže su ojačale svoje veze i stekle nova znanja koja će doprineti daljem razvoju i uspehu mreže.

Kroz ovu podršku su nas vodile psihoterapeutkinja Ivana Koprivica i psihološkinja Anita Mirković. Takođe, gošća na Skupštini RŽM je bila predstavnica Trag Fondacije, Marija Stanković, uz čiju je generalnu podršku omogućeno održavanje ovog skupa.

Pored toga, zajedničko učestvovanje i kovanje u emisiji "Romani kuhinja" tokom sastanka Skupštine je pružilo priliku za druženje i zajednički rad, očuvanju dobre komunikacije među članicama i rešavanje eventualnih konflikata u cilju boljeg međusobnog razumevanja i saradnje.

Drugi deo ovih aktivnosti je održan u saradnji sa psihološkinjom Anitom Mirković. Radionica održana 27. juna 2024. godine, je za fokus imala principe odgovornosti i dobre komunikacije. U segmentu odgovornosti, učesnice su se

bavile načinima za unapređenje odgovornosti prema Mreži i kako da daju dobrinosu njenom razvoju i stabilnosti, a u segmentu komunikacije-

kako da komunikacija bude još efikasnija, kako razmeniti ideje i rešavati eventualne konflikte na konstruktivan način.

OBUKA ZA PRIKUPLJANJE SREDSTAVA

RŽM je, u okviru programa Fonda za konsultacije i učenje podržana Trag fondacije, podržana da, u periodu od januara do aprila 2024. godine, radi na daljoj izgradnji kapaciteta članica Mreže u oblasti prikupljanja sredstava.

Ovo je važna inicijativa za osiguranje održivosti RŽM u narednom periodu.

U obuci su učesnice imale zadatak da razviju tri projektna predloga koje će se i dalje razvijati.

RAD SKUPŠTINE I UPRAVNOG ODBORA RŽM

U toku 2024. RŽM je realizovala ukupno šest sastanaka Upravnog odbora, na kojima su razmatrani predstojeći planovi i aktivnosti, kao i dalji koraci u unapređenju rada mreže. Članice su diskutovale o temama vezanim za prioritete mreže, uključujući jačanje saradnje među organizacijama, planiranje zajedničkih inicijativa, i povećanje vidljivosti mreže u javnosti.

Pored godišnje sednice Skupštine koja je održana u Leskovcu, održana su i dva online sastanka Skupštine mreže, i to: 12. juna, u toku održavanja godišnje skupštine, za članice koje nisu mogle da prisustvuju uživo, kako bi se osigurala transparentnost i ravnopravno učešće svih članica u donošenju važnih odluka za rad i funkcionisanje mreže, kao i 18. novembra, na kojem je planirana zajednička akcija u okviru kampanje

„16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“, i koordinaciji aktivnosti i

zajedničkom nastupu članica RŽM.

NOVE ČLANICE RŽM

RŽM nastoji da u svoje redove uključuje nove romske ženske organizacije i inicijative iz Srbije sa kojima deli zajedničke vrednosti opisane u Etičkom kodelsu i Platformi RŽM. U toku 2024. su se Mreži priključile tri nove članice: Udruženje „Romena“ iz Novog Sada, „Čiriklija“ iz Bačkog Petrovca i „Reč Roma“ iz Beograda.

Ove organizacije predano rade na unapređenju položaja romske zajednice, sa posebnim fokusom na prava i osnaživanje Romkinja kroz edukativne radionice, kulturne manifestacije, javne kampanje i zagovaračke aktivnosti.

Želimo dobrodošlicu novim članicama i puno sreće u daljem zajedničkom radu!